EL·PREMI·DE·L'HERMOSURA



EL PREMI DE L'HERMOSURA

JOSEP BURGAS

El premi de l'hermosura

COMEDIA EN DOS ACTES, EN PROSA

ANTONI LÓPEZ, LLIBRETER :-: LLIBRERÍA ESPANYOLA
20, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20
BARCELONA

ANTONI LÓPEZ, IMPRESSOR   OLM, 8. — BARCELONA

FIGURES

AGUSTINA
REMEI
TECLA
ENGRACIETA
DIONÍS
PERET
SENYOR RAMÓN
RAMONET
VICENTÓ
SENYOR ARDERIUS
DON TOMÁS
UN FOTÓGRAF
VENTURETA
UN CARRETER

Guardies urbans, gent del mercat, compradores, etc.

Época: Ara, a Barcelona

Aquesta obra fou estrenada per la Companyía Catalana de En Enric Borrás, la vetlla del 2 d'octubre de 1917, en el Teatre de Novetats de Barcelona, baix el següent

REPARTIMENT:

Agustina, Sra. A. Baró; *Remei*, Sra. Casals; *Tecla*, Sra. Faura; *Engracieta*, Sra. Rovira; *Dionís*, senyor Daroqui; *Peret*, Sr. Daví; *Senyor Ramón*, Sr. Barbosa; *Ramonet*, Sr. Bergés; *Vicentó*, Sr. Nolla; *Senyor Arderius*, Sr. Tor; *Don Tomás*, Sr. Bañeras; *Un fotògraf*, Sr. Lluelles; *Ventureta*, Srta. Boronat; *Un carreter*, N. N.

Direcció escènica a càrrec del primer actor i director En Josep Bergés.

ACTE PRIMER

L'escena representa la rebotiga de una bacallanería en el Mercat de la Boquería. Al fons, gran vidriera mig tapada amb cortinetes vermelles, i una porta que cada vegada que s'obrirà 's veurà la botiga del bacallaner, plena de llum. A l'esquerra, porta que dona al magatzem; a la dreta dues portes més petites: una, la de primer terme, que dona al menjador, i altra, la de segón terme, que condueix a una escala per a pujar a les habitacións, especie de entressol interior. Damunt la primera porta, una finestra practicable.

Al fons, esquerra, entre dos o tres barrils de arengades, unes balances altes, una estiva de bacallans tapada amb sacs, un petit escriptori rústeg amb un tamboret i un aparell telefònic. Mes endavant una taula; i a la dreta, primer terme, un vetllador de cosir, cadires, etc.

Esquerra i dreta del espectador.

ESCENA PRIMERA

AGUSTINA i REMEI

(Agustina *cosint prop de la taula i* Remei *prop del vetllador*.)

AGUSTINA

Dona una mirada de tant en tant a la botiga, noia.

REMEI

Ja ho faig, mare.

AGUSTINA

Si entra algú, ja sortiré jo, a despatxar. No convé que't distreguis, o sinó aquest còs no s'enllestirà mai.

REMEI

Que no hi ha en Peret, al portal?

AGUSTINA

Sí, que hi és; però ja sabs que aquesta és l'hora del tràfec, i n'hi ha d'haver un que no's mogui del barril de les arengades.

ESCENA II

AGUSTINA, REMEI i ENGRACIETA

(Engracieta *entra pel fons.)*

ENGRACIETA

Bon dia tingueu!

AGUSTINA

Bon dia i bona hora.

REMEI

Hola, Engracieta! ¿Quins vents te porten?

ENGRACIETA

He deixat la taula un moment per a venir a cercar un xic de bacallà; el requisit dels pobres, d'ençà que l'heu apujat. Que teniu morro ben maco?

AGUSTINA

Tenim llavis, com tu; però si vols morro

remullat, d'aquell qu'els àngels hi canten, també te'l servirem, aixerida.

ENGRACIETA

Ai, gracies. Què us feu aquí, un còs? Filla, que és bufó!... Per a qui és?... per a tu, Remei?

REMEI

Per a la mare.

ENGRACIETA

Oooh!... Com farà engelosir al senyor Dionís!... Tot-hom se la mirarà...

AGUSTINA

Si fés com vosaltres, que us poseu escots i trasparencies, pot-ser sí que s'hi fixaríen encara en mí. Avui les noies sembla que us hagueu begut l'enteniment.

REMEI

Ja hi som!

ENGRACIETA

Ja tiren!

AGUSTINA

Que voleu dir que no hi toco?

REMEI
(*A* Agustina.)

Miri, mare, que demanen. Me sembla que és la minyona de càn Castells.

AGUSTINA

Vaja!... (*deixant la feina*) més aviat m'hi hagués posat. (*Va cap al fons i retrocedeix*) (*A* Engracieta.) Quant te'n posaré de morro?

ENGRACIETA

Mitja lliura. Prepari-me'l, que vinc.

ESCENA III

REMEI i ENGRACIETA

ENGRACIETA

Que no vindràs, al davant del Repès, a ballar?

REMEI

No'n caldría d'altre!

ENGRACIETA

Diu que serà un ball tant lluit; que vindràn tants joves... Tots els carnicers del Born i de Sant Antoni.

REMEI

Ah, sí?...

ENGRACIETA

Es dir... què dic, jo, ximpleta!... A tu sí que... els joves... Mentres n'hi hagi un que tu sabs i jo vui dir... ja ho tindràs tot, tu.

REMEI

Què t'empatolles?

ENGRACIETA

Vaja, bojota, no facis la desmenjada, que tot se sab. I lo que no se sab s'endevina.

REMEI

Qui t'empeny?

ENGRACIETA

Sí, dòna; no veus que aquestes coses, als ulls dels que també estimem, no poden

amagar-se?... (*Canviant de tò.*) Què?... ja teniu relacións formals amb en Peret?

REMEI

No encara; no hi ha res fet, encara.

ESCENA IV

REMEI, ENGRACIETA, AGUSTINA i VICENTÓ

AGUSTINA

(*Venint del fons i portant mitja lliura de bacallá embolicat en un tros de paper.*)

Té, bon pes. (Engracieta *paga.*) Bona minyona. (*A* Remei.) Aquella demanava anxoves de L'Escala i veig que no en queden.

ENGRACIETA

(*Fent gest d'anar-se'n.*)

Apa, *siau!*...

VICENTÓ

(*Treient el cap pel fons.*)

Que no despatxen, en aquesta casa?

AGUSTINA

L'altre!

REMEI

Ja va, ja, Vicentó.

VICENTÓ

(*Entrant.*)

Hola!... ets aquí carnicera?

(*Li fa una magarrufa.*)

ENGRACIETA

Ves-te a rentar les mans, fastigós. Que no ho veus que l'essencia de peix passat se't sent d'una hora lluny?...

VICENTO

Fugiu!... Del lluç del Cantàbric al xai del Matadero, no sé què hi veus!... Si m'embrutes t'emmascaro.

ENGRACIETA

Vés!...

VICENTO

Quantes ne ballaràs amb mi, demà?

ENGRACIETA

Si vas nèt, no'm vé d'una.

REMEI

Guarda-li les americanes.

VICENTÓ

Tant me fa; ballo en samarreta jo.

AGUSTINA

(A Vicentó.)

Què vols? Afanya't.

VICENTÓ

Un parell de civils, vui.

ENGRACIETA

Dongui'ls-hi dels més rovellats.

VICENTÓ

Ep! Aneu-hi amb conte amb això dels civils rovellats, que la Llei de jurisdiccions us penyorarà.

AGUSTINA
(Empenyent-lo cap al fons.)

Au, passa, cap de trons!

VICENTÓ
(*Anant-se'n.*)

Apa, noies, que vagi bé.

ENGRACIETA
(*A Remei*)

Adéu.

REMEI

Adéu, Engracieta.

ENGRACIETA

Ah, i quan us arribi tripa de bacallà d'aquella de *recibo,* aviseu-me, eh?

REMEI

Ja hi pensarem.

VICENTÓ
(*Esperant-la al fons,*)

Això per la Quaresma, dòna.

ENGRACIETA
(*Anant-se'n amb* Vicentó)

Què dius!... Feta amb pèsols i ous dusos i amb una picadeta d'ametlla com jo la faig, deixa-la anar!... Tot l'any te'n lleparíes els bigotis!...

(*Se'n van.*

ESCENA V

REMEI i PERET

PERET
(*Entrant pel fons.*)

Que és al menjador, el teu pare?

REMEI

Encara és dalt, me penso. Tot just s'ha llevat.

PERET

(*Va de puntetes fins on seu* Remei, *que estará d'esquena an ell.*)

M'estimes, Remei?

REMEI

Síiii... home!... Quants cops m'ho has preguntat ja, avui?...

PERET

Que't costaría molt demostrar-m'ho?

(*L'abraça per darrera.*)

REMEI
(*Puntxant-lo amb l'agulla.*)

Té!

PERET

Ui!... Apa, també, noia. M'has punxat.

REMEI

T'ensenyaràn d'ésser llarg de dits.

(*Curta pausa.*)

PERET

Que no ho sabs?... Avui li parlo.

REMEI

Tan mateix?... Al pare?... No et crec.

PERET

Estic decidit. Decidit a dir-li tot. Que fa temps que'ns estimem, que'ns volem casar i que... tot, vaja.

REMEI

¿Quin diable s'ha trencat el coll que et sentis tan valent?

PERET

Ara hem d'anar plegats al Moll, i pel camí li abocaré tot, i pel broc gros que li abocaré; surti el que surti.

REMEI

A l'últim!... Gracies a Déu que et determines. Aixís han d'ésser, els homes!

PERET

Estàs contenta, oi?

REMEI

Sí, sí, que n'estic. Sapiguessis l'alegría que'm dones!

PERET

Oh! sapiguessis la que'm dono a mi mateix! Ja estic cansat de dalir-me inútilment!... de viure sense viure!... de tenir-te aprop meu sense tenir-te!... He pensat que'l *no* ja el tinc segur.

REMEI

Es clar, home!... Quines ganes de perdre temps! ¿Que't creus que no ho deuen haver observat, ja, que'ns portem inclinació?

PERET

M'ho penso; però ja li coneixes el geniot al *jaio*. Segons com s'ho prengui, és capaç de tirar-me al carrer.

REMEI

No serà tan dur. Sempre et creus lo pitjor. Amb els anys que ets a casa i necessitan-te com te necessita, ¿vols que et despatxi? Ja s'hi mirarà, em sembla.

PERET

Oh, noia, és que això de dos que s'estimen, menjar i dormir sota d'un mateix sostre... què vols que't digui?... és molt delicat, jo ja ho veig; i de molt compromís. Amb flames i esca no s'hi juga; i aquí jo soc la flama i tu ets l'esca. Jo al lloc del teu pare, pot-ser faría lo mateix. A un dependent de les meves circumstancies potser també el despatxaría.

REMEI

No som pas tant criatures!... Fins ara bé hem fet bondat; bé havem tingut enteniment.

PERET

Fins ara!... I d'enteniment sòrt que tu en tens per tots dos, que ets recatada i esquerpa de mena, que sinó... Un home se sent bullir les sangs i ja sabs que devegades em descarrilo i m'has de donar alguna patacada o alguna punxadeta, com ara mateix.

REMEI

Les meves patacades rai, te'n fan poc, de mal.

PERET

Tan poc, que quan me queixo és per vici i per escassa mesura. Els pecics, els cops, i fins els reganys i les males mirades, tot me semblen caricies quan venen de la teva personeta bufona...

REMEI

Com que ho són.

PERET

Que n'ets tan, de bufona, que fins, si depengués de mí, et posaríen a les capces de dèu, ja ho veus.

REMEI

Vés, boig, que ja ho sabs que n'hi han d'altres de més maques.

PERET

No cap no n'hi ha.

REMEI

Sí!... vès quantes no'n despatxes, al dia; i que'ls hi dius coses boniques, i que'ls hi gastes bromes grasses...

PERET

Bromes grasses!... Es broma obligatoria que exigeix l'establiment. També sabs tu que tu sola ets la reina.

REMEI

Té raó, que avui és el dia de nomenar-la, la reina dels Mercats.

PERET

Tu contenta't amb ésser lo que ets; la rei na del meu cor, la emperatriu de totes les meves ànsies. Ah!... I demà els haig de ballar tots amb tu.

REMEI

Com no tingui llest el còs de la mare, rai, ho veig negre.

PERET

I sí, dòna, que l'enllestiràs. Ja t'hi donaré un cop de mà, jo; porta.

(*tornant-la a abraçar.*)

REMEI

El cop te'l donaré jo, si no estàs quiet. Ja veurás quina altra punxada!

PERET

I què has de fer, tu!

REMEI

Vès, mira que demanen, i la mare és al portal.

PERET

Oi, ès veritat!

(*Va cap al fons*)

REMEI

Quedem aixís, eh?...

PERET

(*Anant-se'n.*)

Formal; t'ho juro!

ESCENA VI

Remei i Dionís i després Ventureta i Peret

DIONIS
(Dionís *entra per 2.ª dreta.*)

Bon dia.

REMEI

Bon dia i bona hora, pare.

DIONIS

Com està l'esmorzar?

REMEI

Està a punt. Ja pot anar al menjador.

(Remei *se'n va per 1.ª dreta mentres* Ventureta *entra per l'esquerra i va cap al fons portant dos bacallans*)

DIONIS
(*A* Remei)

Aquí mateix, a la tauleta. (*A* Ventureta) On vas, menut?

VENTURETA

A portar aquests bacallans an en Peret.

DIONIS

No són aquests, els de posar en remull.

VENTURETA

Ai, ai! Bé ho dit, ell, que eren aquests.

DIONIS

No t'ho pot haver dit, perquè ell ho sab millor que ningú. (*Entra* Remei *amb l'es-*

morzar i un porró que posa damunt la tauleta, i torna al vetllador.) Són els de l'altra estiva. (Ventureta *se'n va per l'esquerra.*) Deixa'ls aquí, aquests. Ja's despatxaràn sencers, o a la menuda, per a esqueixar. (*A la porta del fons.*) Té, Agustina!... Penja'ls, aquests dos.

AGUSTINA

(*Treu el cap per la porta del fons i pren els bacallans.*)

Ja t'has llevat, tú?... Com te trobes del dolor?

DIONIS

Estic millor, sembla.

AGUSTINA

Que no't fan l'esmorzar?

REMEI

Ja el té, ja.

(Agustina *se'n entorna.*)

DIONIS

(*Posant-se a menjar.*)

No us amoineu; per la gana que tinc!...

(*Se sent el timbre del teléfono. Pausa.*)

VENTURETA

(*Entrant per l'esquerra amb dos bacallans més.*)

Senyor Dionís, truquen al telèfono.

(Dionís *va per alçar-se.*)

REMEI

No's mogui, home. Hi puc anar jo mateixa.

DIONIS

No. (*A* Ventureta.) Vés, digues an en

Peret que's posi al *aparato*. (Ventureta *se'n va pel fons.—A* Remei) No vui que hi vagis tu, quan no n'hi ha una gran necessitat. De vegades és un carreter mal-parlat d'aquells que a cada mot engeguen una indecencia.

REMEI

Oh, i el cas que en faig, jo, de lo que diuen!

DIONIS

Per no haver-ne de fer cas, doncs, lo millor és no escoltar-los.

(*Entra* Peret *pel fons i va al telèfono.*)

PERET

(*A* Dionís.)

Bon dia, i bon profit.

DIONIS

Vès, que truquen.

(*Segueix menjant.*)

AGUSTINA

(*Obrint la porta del fons.*)

Remei!

REMEI

Vaig.

AGUSTINA

Mira, que hi ha aquella senyora de Sant Gervasi... (*Baixant la veu, amb intenció cómica.*) Aquella dels bigotis de carrabiner!

(Remei *se'n va pel fons.*)

DIONIS

Diga-li que està a punt de venir-ne del fresc, d'Islandia, d'aquell que al seu senyor li agrada tant. (*Cridant més.*) Que, si vol, els en enviarem un o dos axís que arribi.

PERET

(*Després de haver-se posat al telèfono i haver comunicat amb les paraules: "Qui és?... Sí, sí... Ah nó?... Molt bé, entesos", que haurà pronunciat en veu baixa.*)

Truquen del Moll. Diuen que avui no hi ha carros disponibles. Que haurà d'ésser demà.

DIONIS

Vaja!... Lo de sempre! Ja m'ho temía!...

PERET

Oh, i demà!... No et dic palla! Amb el tràfec de la festa, no sé com arribaràn fins aquí els carros.

DIONIS

Truca an en «Canuto»; pot-ser ell ens treurà del pas.

PERET

Ja ho he fet de llevada; els té tots compromesos.

DIONIS

Ah, ja l'has trucat?... Així m'agrada que tingueu iniciatives. Que us adelanteu als meus pensaments. *(alçant-se)* Pose't la gorra i l'americana, que marxarem tot seguit. (*A* Ventureta, *que travessa l'escena.*) Tu, menut, no't moguis per res de la botiga, que les dònes tenen feina per aquí dintre.

*(Se'n va pel fons.) (*Peret *se posa l'americana i la gorra.—Entra* Remei *pel fons.)*

ESCENA VII

PERET i REMEI

REMEI

Us en aneu?

PERET

Sí, maca, ara mateix. Hem d'anar al Moll i a la Duana.

REMEI

Que hi pensis, eh?... Embesteix-lo, que ara et deurà venir bé...

PERET

Encomana'm a Sant Tomàs per a que m'inspiri una oratoria ben salau.

REMEI

Ai, tan-de-bò li trenquis el cor!

PERET

Això no ho faré pas. Un gendre que trenca el cor al sogre!... semblaría que fem una pel·lícula d'aqueixes instructives!...

(Peret *se'n và.*)

ESCENA VIII

REMEI, AGUSTINA i VENTURETA

(Remei *treu el plat i el porró.—Entra* Agustina.)

AGUSTINA

No sé, ton pare, també... No trobant-se bé, perquè hi va a la Duana?

REMEI

I tal!... Com si en Peret no fos prou bò.

AGUSTINA

Fuig, dòna!...

REMEI

Si està tip d'anar-hi!

AGUSTINA

Ganes de rondar, ve't-ho-aquí.

VENTURETA
(*Entrant pel fons.*)

Senyora Agustina!... Hi ha uns senyors que pregunten per vostè.

AGUSTINA

Qui són? (*Guaitant per les cortinetes.*) Ai!... me sembla que són el parents de Vilanoveta!... La tia Tecla i el séu marit.

REMEI

Sí, que'ls són.

AGUSTINA
(*A* Ventureta.)

Que passin; fes-los entrar.

(Ventureta *sen và.*)

REMEI

I ara!... Aquests, per aquí?...

AGUSTINA

Es estrany que no ho hagin escrit, que arribaven...

ESCENA IX

REMEI, AGUSTINA, senyora TECLA, senyor RAMON i RAMONET

SENYOR RAMÓN
(*Entrant pel fons.*)

Hola, Agustina!...

TECLA

Què feu?

AGUSTINA

Què tal, Ramon?

REMEI

Com està tía Tecleta?

TECLA

Be, i tu, Remei?

SENYOR RAMÓN

Oh, oh!... Això ja no és una noia. Això és una donassa!...

AGUSTINA

No us feiem pas per Barcelona. (*A* Ramonet.) I tu, Ramonet?

RAMONET

Jo bé; molt bé, tía.

AGUSTINA
(*per* Ramonet)

Que encara estudía al Seminari?

TECLA

Ca, filla! Ha penjat els hàbits a la figuera.

REMEI

Sí?... Després d'haver-se menjat les figues?

SENYOR RAMÓN.

No; si era una figuera que en contes de figues feia carabaces, oi, noi?

AGUSTINA

I què gran s'ha fet!

TECLA

Tots dos, no diguis!... Quina diferencia, eh?... de quan jogaven a cuit-amagar, pels carrers de Vilanoveta?

REMEI

Com és que no ho han escrit, que arribaven?...

AGUSTINA

I tal!... Un o altre hauría vingut a l'Estació.

SENYOR RAMÓN

Es allò... Aquesta va dir: «donem-los una sorpresa» i... fòra molesties.

AGUSTINA

I ara!... No ho feu pas mai més!...

TECLA

Vols que t'ho digui clar?... Mandra d'escriure que tenen els homenots. I tan paper que embruten per coses sense sustancia.

AGUSTINA

Ai carat, de Tecla!... Bé us quedareu a dinar, oi?...

RAMONET

No, això sí que no, tía.

SENYOR RAMÓN

Ja'ns dispensareu aquesta vegada.

TECLA

Som tres, i sería abusar.

AGUSTINA

I ara!... Amb nosaltres aquests compliments?... Ni que fossiu mitja dotzena, què vol dir!...

SENYOR RAMÓN

Ademés, el noi té el capritxo de menjar en un *restaurant* d'aquets del «tango», i volem donar-li aquest gust.

RAMONET

Sí, sí, tía.

AGUSTINA

Tira peixet, de fonda!... Senyal que les coses us van bé...

SENYOR RAMÓN

Psè!... Fem de tot.

TECLA

I en Dionís?

AGUSTINA

Ara mateix se n'ha anat.

SENYOR RAMÓN

Tan enfeinat, ell!... De cap al negoci!

AGUSTINA

Què s'ha de fer!... Però, vaja, ara en Peret el descansa molt; ja dorm sempre que té sòn, ara.

TECLA

Ja és hora, que mira que us en heu fet, de tips de treballar!... i de guanyar diners!...

AGUSTINA

No tants, no tants!...

TECLA

Vaja, dòna... que no us en demanarem cap.

SENYOR RAMÓN

No; no pot dir-se que mal profit us facin, per això, no!...

AGUSTINA

Porta molt gasto un establiment com el nostre, i sembla que no.

VENTURETA

(*Des de el fons.*)

Senyora Agustina!...

AGUSTINA

(*Guaitant al fons.—A* Remei.)

Ai, mira, noia, que hi ha aquella senyora de la moixama.

REMEI

Dispensin.

(*Se'n va pel fons*)

TECLA

Fes, fes, dòna.

AGUSTINA

(*A* Tecla.)

Es una bona parroquiana que se l'ha de treballar molt de palica, sabs?

TECLA

Vés, vés, i ara!

SENYOR RAMÓN

No estigueu, per nosaltres, no.

(Agustina *se'n va.*)

ESCENA X

TECLA, RAMÓN i RAMONET

TECLA

(*Baix a* Ramón *amb cert misteri.*)

No havent-hi en Dionís, errada!

SENYOR RAMÓN

Ja t'ho he dit; els dematins és inútil.

TECLA

Oh, i al davant de la noia, Déu me'n guard de parlar-los-en. Segons com s'ho prengués...

SENYOR RAMÓN

Deixa-ho per mí. Les coses s'han de sapiguer fer amb política. Conquistar una noia i un dot vol diplomacia.

TECLA

Amb això tens raó. La prova és que, essent com ets, vares saber conquistar-me an a mí.

SENYOR RAMÓN

Sí, però tu eres noia a seques.

TECLA

Què vols dir?

SENYOR RAMÓN

Que no tenies altre dot que els quatre

quartos que't va donar la Naturalesa; eres una noia revinguda i res més.

TECLA

Poca solta!

SENYOR RAMÓN

Lo primer que hem de procurar és que entre la Remei i el nostre Ramonet hi hagi contacte. Sense contacte no hi ha estimació possible.

TECLA

Bé, però ¿quin contacte vols que tinguin els meus fills, l'un aquí i l'altre a Vilano veta?...

SENYOR RAMÓN

Santa Llúcia!... Sóc home previsor. An En Dionís li proposaré, que se'm quedi el noi per dependent.

TECLA

Quin disbarat!... El nostre noi, tot un senyoret, posar-se a despatxar arengades i bacallà remullat?

RAMONET

Ah, no, papà! Això sí que no.

TECLA

Per què l'hem educat?... Per què l'hem criat amb finura, doncs?... Això és no tenir cervell!...

SENYOR RAMÓN

No siguis bleda assoleiada, aixís m'ho fas dir. Dependents n'hi han de moltes menes. Res de tenda; que li porti els comptes, l'administració...

TECLA

Ah, aixís encara!

SENYOR RAMÓN

I doncs!... En Dionís no hi pot trobar inconvenient, tractant-se de nosaltres. Ell se'l queda, encara que sigui sense sòu; jo ja donaré instruccions al noi... i lo demés ja vindrà per sí sol i pel seus passos comptats.

TECLA
(*A* Ramonet.)

I tu, eh?.,. vès que no ens facis quedar malament ara. Ja veus que la noia s'ho val.

SENYOR RAMÓN

Qui, ell?... ai, pobriçó! Si ni menos se'n deu haver adonat.

TECLA

No t'hi has fixat?... Eh?... Digues, carrincló. T'agrada o no t'agrada?... Sigues franc...

RAMONET

Jo... jo ja ho saben, ja'ls ho tinc dic... Jo... la Raquel!...

SENYOR RAMÓN

Ja surt amb aquella!...

TECLA

I quina desgracia tenim amb aquest bordegaç! Ni mai que hi haguessin vingut cupletistes a Vilanoveta!...

RAMONET

Pero, papà... No'm diuen que sigui franc? Doncs ho soc. Que'm convé la Remei?

Doncs la Remei!... Lo que més convingui.

SENYOR RAMÓN

Calla!... Calla!... O sinó aquí mateix...

(*L'amenaça.*)

TECLA

(*A* Ramón)

No et sulfuris, que venen.

SENYOR RAMÓN

(*A* Ramonet.)

Mut, doncs, i a fer el que't manin.

ESCENA XI

Els MATEIXOS, AGUSTINA i REMEI

AGUSTINA

Bé, bé!... Ai caratsus!... Vès qui us havía de fer per aquí! Ja era hora que'ns el tornessiu a portar el noi, tan mateix.

TECLA

Aquí el tens. Tot un home.

AGUSTINA

Però... no sé, amb la manera de mirar i de fixar-se sembla com si fos curt de vista aquest xicot.

TECLA

(*Apart.*)

Curt de tot, és; ja ho pots ben dir.

SENYOR RAMÓN

Es apocament, no en feu cas.

AGUSTINA

Jo el feia un xicot tot desprès, doncs.

TECLA

Ai, el meu fill!... Criat amb el sant temor de Déu, què vols que siga?

SENYOR RAMÓN

Cusit sempre a les faldilles de sa mare, amb cinc anys de Seminari...

TECLA

I després, els nois, a fòra, en les viles subalternes, ¿quina picardía vols que aprenguin?... Oh, i ara que dius... ¿No us vàrem enviar el retrat que's va fer fer amb la medalla de la Congregació?

AGUSTINA

No; no'l devieu enviar. Ei! que jo recordi. ¿Veritat noia?

REMEI

No el vam rebre, no, tía.

SENYOR RAMÓN

Aquests correus!...

TECLA

Aquests homes de casa, pots dir. Ja he fet bé, jo, de dir-li que se'n fiqués un a la butxaca. Ramonet,... ensenya'ls-hi el retrat a la tía i a la cosineta.

(Ramonet *butxaqueja i allarga un retrat a la* Remei.)

REMEI

(*Amb una gran rialla.*)

Ja, ja, ja, ja, ja!...

AGUSTINA

I ara, noia!... Una mica més de formalitat!...

TECLA

(*Seriosa.*)

Tant, fa riure, un retrat de congregant?

REMEI

Sí!... Miri-se'l; miri quin apocament.

(*Esverament de* Ramón *i* Tecla.)

AGUSTINA

Ai, Jesus!... Si sembla una cupletista!

(*Riu.*)

TECLA

Dóna,... veiam...

SENYOR RAMÓN

Però... i ara!...

TECLA

Ha estat una *tribucació*... No és d'ell, aquest retrat; és de son pare.

SENYOR RAMÓN

(*A part.*) Meu?... Gracies!... Tira'm el mort a sobre! (*Fingint.*) Sí, sí, es meu!...

(*Prenent-lo i ficant-se'l a la butxaca.*)

TECLA

Res, que'ns l'hem tornat a descuidar.

AGUSTINA

No vé d'aquí.

RAMONET

Ja'ls hi enviarem.

TECLA

(*A* Ramonet.)

Noi, eh?... que hi pensis.

ESCENA XII

MATEIXOS i ENGRACIETA

ENGRACIETA
(*Entrant pel fons.*)

Senyora Agustina!... Senyora Agustina!... On és la Remei?... Ai, filla, no puc ni respirar de corrents que vinc.

REMEI

Què passa?

ENGRACIETA

No ho sabeu encara?... No sabeu res?... (*A* Remei) T'han fet reina!

AGUSTINA

Han fet reina del mercats a la Remeí?

REMEI

Vés a burlar-te d'una altra!

AGUSTINA

A la meva filla?

ENGRACIETA

De debò! L'han fet reina.

AGUSTINA
(*Mig desmayant-se.*)

Ai, no sé què m'agafa!

SENYOR RAMÓN
(*Amb fingida sorpresa.*)

La Remei, reina?

TECLA
(*També fingint.*)

I ara!... Quina sorpresa! Ramonet!... que no ho has sentit? Reina, la teva cosina.

RAMONET
(*Indiferent.*)

Ah!...

REMEI
(A Engracieta)

T'equivoques, dòna.

ENGRACIETA

Us ho juro. M'ho acaba de fer saber el del Repès, que ha parlat amb un del Jurat. Ui!... Quin xibarri hi ha per tota la Boquería!

AGUSTINA
(*A* Remei, *menjant-se-la a petons.*)

La Reina!... la més maca de totes!... el premi de l'hermosura!...

TECLA

Ai, quina alegría que'm dones!...

SENYOR RAMÓN

Anem, que sigui la enhorabona!...

ENGRACIETA

Que consti que se'l mereix. Aquest any s'ha fet justicia. (*A* Ramón.) Figuri's vostè que fins ara sempre l'havíen donat a les carniceres...

SENYOR RAMÓN

Els regidors sempre miren on hi ha més bon tall.

AGUSTINA

Què voleu que us digui?... Es una cosa

tan *repenta* i tan grossa que'm resisteixo a creure-la. No sé em sembla que no pot ésser.

REMEI

No, mare; fa bé. Fins que'm vegi amb la corona al cap no hi vulgui posar fè.

ESCENA XIII

MATEIXOS, VENTURETA i tot seguit VICENTÓ

VENTURETA
(*entrant corrent pel fons*)

Que és veritat això que diuen?...

SENYOR RAMÓN

Què diuen, menut?

VENTURETA

Que a la Remei l'han fet reina de no sé què?...

AGUSTINA

Sí, Ventureta, sí.

VENTURETA

Del bacallà?

REMEI

Dels mercats. Però encara no ho sabem oficialment.

VENTURETA

Tan de bò! Avui fos i demà festa!...

SENYOR RAMÓN

Ja cal que t'engiponis amb lo bó i millor,

que'm sembla que tu li hauràs d'aguantar el ròssec.

VENTURETA

Què diu?... Fins la samarreta, em mudaré aquell dia!...

VICENTÓ
(*Entrant pel fons; crit de joia.*)

Vaja, que per molts anys!

REMEI

Gracies.

AGUSTINA

Gracies, noi...

VICENTÓ
(*A* Engracieta.)

Ja veig que te m'has adelantat; ja'ls hi has portat tu, la noticia?...Jo que volía ésser el primer!...

ENGRACIETA

Has fet tard, peixater.

REMEI

Tan se val; és d'agrair igualment.

AGUSTINA

Ja ho sabem, ja, encara que no s'hagi fet públic.

VICENTÓ

Oh, deixeu-ho anar, que sapiguent-ho aquesta rai... (*Per* Engracieta.) aviat ho sabrà tot Barcelona.

ENGRACIETA

On va aquest!... (*li venta patacada.*) Qualsevol diría que soc una xerraire...

VICENTÓ

Xerraire, no; enraonadora,... parlamentaria.

SENYOR RAMÓN

Bé prou que n'aniràn plens els diaris.

AGUSTINA

(*A* Ramón.)

Vols dir?... Els diaris i tot?

VICENTÓ

Vaja, Agustina... Que en deveu estar de cofoia i satisfeta!

AGUSTINA

Figura't!

TECLA

Es clar, que sí.

VICENTÓ

Ni amb tres matalassos, oi?... I es comprèn. Pensar que tot aquest bé-de-déu de magestat ha sortit de vós; que l'heu posada al món... Ah, us ho confesso, si jo li hagués posada, també n'estaría.

AGUSTINA

Poca-solta!

ENGRACIETA

Ja m'hauría agradat veure-ho, com li posaves, al món.

VENTURETA

(*Truquen al telèfono.*)

Senyora Agustina, el telèfono.

REMEI

Que és boig, aquest Vicentó.

(*Tots paren atenció al telèfono.*)

AGUSTINA
(*Al telèfono.*)

«Ah, és vostè?... Digui, don Tomás... Déu meu!... Gracies... Està bé... Moltes gracies. Passi-ho bé... M'alegro de veure'l.»

SENYOR RAMÓN

Estàs ben segura que'l veus?...

AGUSTINA

El director del Mercat, que ens comunica semi-oficialment la bona nova.

VICENTÓ
(*A* Remei.)

Ho veus?

REMEI

Ara sí que ho crec que deu ésser veritat!...

ENGRACIETA

I es clar, dòna!

AGUSTINA

Reina!... La reina!!...

VICENTÓ

Jo, al rebre la primera noticia, que me l'ha duta la *Milia*, la cigronaire de Jerusalem, ja la coneixeu!... no sé, m'ha agafat com una mena de cosa, que devía ésser la mateixa alegría, que fins he plorat.

AGUSTINA

Ara vès jo, que li sóc mare.

TECLA

Què dius?... N'hi ha per tenir un tropell.

AGUSTINA
(*A* Remei.)

Diu don Tomás que demà una comissió oficial vindrà a portar-te el nomenament.

SENYOR RAMÓN

Es lo que s'acostuma. Una comissió de gala amb municipals de cavall.

AGUSTINA

Municipals de cavall i tot?...

VICENTÓ

Sí; però... ei!... a l'establiment no hi entraràn els cavalls. Se quedaràn a fòra.

SENYOR RAMÓN

Es clar; a fòra, amb la musica!

(*Vicentó taral·leja el començament de la «Marxa-Reial».*)

AGUSTINA

Reis del cel!... Musica, també?

TECLA

I doncs?...

VICENTÓ

I fins pot-ser el senyor bisbe vindrà, si no té gaire feina.

AGUSTINA

Ja cal que t'empolainis amb lo millor.

ENGRACIETA

Ja ho crec. I pentinat de pentinadora.

TECLA

Què vol dir, de pentinadora?... De reina.

REMEI

Té raó; i el vestit?,.. quín me posaré?...

AGUSTINA

Ai no ho sé, filla!

ENGRACIETA

Tu diràs com van, les reines.

TECLA

No tindrà pas temps de fer-se'n cap.

AGUSTINA

Què ha de tenir, criatura!...

REMEI

Hauría d'ésser blanc, me sembla.

ENGRACIETA

Les reines que surten a les òperes bé hi van, de blanques. (*A* Vicentó.) Oi, tu?

VICENTÓ

No ho sé; no més conec la *Marina*, jo. *(Cantant)* «Costas las de Levante...»

AGUSTINA
(*Cridant.*)

Ventureta!

VENTURETA

Què mana?

AGUSTINA

Arriba't a càla modista, la senyora Angeleta, que vingui desseguida.

REMEI

Si no'm pot fer res més, que m'arregli el vestit d'ara fa dos anys, el de la festa major del Papiol.

AGUSTINA

Si no et vindrà, dòna!

REMEI

Sí, mare; estava més grassa que ara, aleshores... ¿no se'n recorda?

AGUSTINA

Però, i el manto? i la cua?... Una reina sense cua és com un gall sense cresta.

REMEI

Doncs, no et moguis, Ventureta. M'hi arribaré jo mateixa amb un salt.

AGUSTINA

I els guants? Pensa en comprar-te uns guants blancs.

ENGRACIETA

De la pentinadora ja me'n encarrego jo. Adéu; fins després.

VICENTÓ

Ah, jo et segueixo.

AGUSTINA
(*Per* Vicentó *i* Engracieta)

Sempre!... Sempre estalonant-la! Ja acabarà amb matrimoni tot això.

ENGRACIETA

Qui sab! M'han dit que no ho digués.

VICENTÓ

Mentres no'ns casem per la Quaresma rai, ningú hi tindrà res a dir.

AGUSTINA

Aleshores sí que la faríeu bona!... Carn i peix!...

VICENTÓ

Quina barreja!...

(Vicentó i Engracieta *se'n van*)

TECLA

Ah, escolta, Remei, jo per alguna cosa et soc padrina. La diadema corre pel meu compte; jo te la regalo.

REMEI

Ai, gracies!...

AGUSTINA

No, dòna!... per qué ho feu?... quines ganes!...

TECLA

Sí, sí; avui mateix li comprarem.

AGUSTINA

Ja ho veus, nena, quins oncles més rumbosos!

SENYOR RAMÓN
(*Baix a* Tecla.)

No t'excedeixis, que tu sempre ets massa generosa.

AGUSTINA

Apa, vés a dalt i arregla't una mica. No veus que ara vindràn persones de rango i no les pots rebre axís, amb aquests maneguins i aquest devantalot?

REMEI

Just!... I si demanen, sortiré a despatxar arengades amb el vestit de les festes i els guants posats?...

AGUSTINA

I qui t'ho diu que hagis de sortir a vendre, eh?

TECLA

I tal! Si, segons com vagi: pot-ser ja no n'hauràs de despatxar mai més d'arengades.

AGUSTINA

No és això!... que no hi soc jo, per ventura?

SENYOR RAMÓN

Tu no has de fer res avui. No més que deixar-te contemplar.

REMEI

Apa, també!... no se'n burlin!

AGUSTINA

Què'ns hem de burlar, criatura, si de bona gana ens canviaríem amb tu per ésser al teu *puesto!*... Au, a dalt, romancera!...

VENTURETA
(*Entrant pel fons.*)

Demanen, senyora Agustina.

AGUSTINA

Despatxa-la; despatxa-la tu mateix. Digues que no estem per res avui. Que això ja no ho és una bacallanería, sinó una Casa Reial, un palau, el palau de la meva filla, que és la Magestat de la guapesa. (Ventureta *se'n va pel fons.*) Ai, senyor!... si ni sé ja el que'm dic, de tan borratxa de alegría. (*Anant-se'n darrera de* Remei.) La reina!... La reina!!...

(Remei *i* Agustina *se'n van per 2.ª dreta.*)

ESCENA XIV

RAMÓN, TECLA i RAMONET

SENYOR RAMÓN

Ara et torno a preguntar: Què me'n dius de la teva cosina?

RAMONET

Ah, que ha crescut molt, d'ençà que no l'havía vista.

TECLA

Tanoca!

SENYOR RAMÓN

I no se't acut res més?

TECLA

T'agrada o no t'agrada?

RAMONET

M'agrada, però... m'agrada més la Raquel.

TECLA

Però que no ho veus que a tu et correspòn una noia del teu braç?

SENYOR RAMÓN
(*A part.*)

Es veu que se les estima més de cama, que de braç.

TECLA

Pensa-t'hi bé, Ramonet.

RAMONET

Jo... Jo lo que vostès vulguin. Ja'ls hi tinc dit.

TECLA

Nosaltres volem lo que't convé; i lo que't convé és la Remei.

RAMONET
(*A part.*)

Remeis en aquesta hora?... No estic pas malalt.

SENYOR RAMÓN
(*Baix, amb cert misteri.*)

Tu deixa fer, ximplet. Si té diners, que és lo que busquem, t'hi cases. Després, amb quartos, ne trobarás tantes com vulguis, de Raquels.

TECLA

Creu a ton pare, noi, que ell té experiencia de la vida.

RAMONET

No dic pas que no. Ja'ls hi tinc dit. Lo que més convingui. Si m'hi haig de casar, m'hi caso,... pero a disgust.

SENYOR RAMÓN

Prou!... El gust ja li aniràs trobant.

ESCENA XV

MATEIXOS i SENYOR ARDERIUS

SENYOR ARDERIUS
(*Entrant pel fons.*)

Oh, l'amic Ramón de Vilanoveta!

SENYOR RAMÓN

Què tal?...

TECLA

Senyor Arderius!

SENYOR ARDERIUS

Senyora...

TECLA
(*Presentant a* Ramonet)

El noi!

SENYOR ARDERIUS

Tan gust, *pollo*. (*Se saluden.*) Ja ho veuen Ja la tenim reina.

SENYOR RAMÓN

Tan mateix s'ha pogut conseguir?...

TECLA
(*Baix.*)

No hi veuen de cap ull. Sa mare, l'Agustina, no cab a la pell.

SENYOR ARDERIUS

Les mares sempre són mares.

TECLA

No'ns estranya per això. Sempre ha sigut una dòna molt vanitosa. L'orgull la perd.

SENYOR ARDERIUS

Per això, que també els conec, he pensat vés-hi tu mateix. Se'n faràn creus de que jo, tot un senyor tinent d'alcalde, visiti a un bacallaner.

SENYOR RAMÓN

Sí, pero ara en Dionís no hi és.

TECLA

I elles estàn enfeinades. Valdrà més que torni.

SENYOR ARDERIUS

Tornaré demà, desprès d'enviar-los el nomenament.

TECLA

Just; un diploma ben gros; no hi planyi pergamí, creguim. Com més gros, més efecte els hi farà.

SENYOR ARDERIUS

Serà inmodestia, pero puc ben dir que, gracies als meus esforsos, ha prevalescut la recomanació de vostès.

TECLA

Gracies.

SENYOR RAMÓN

Gracies.

SENYOR ARDERIUS

Ara, en justa correspondencia...

TECLA

Vol callar, senyor Arderius!...

SENYOR RAMÓN

Favor amb favor se paga.

SENYOR ARDERIUS

Espero el sèu apoi en les pròximes el·leccions. Ja sé que vostè és una potencia en el districte.

SENYOR RAMÓN

Disposo a la ratlla de sis cents vots!

TECLA

Deu n'hi doret!

SENYOR ARDERIUS

Es la balançada!... (*despedint-se*). Senyor

Ramón... Donya Tecla... Passi-ho bé, jove.

RAMONET

Passi-ho bé.

TECLA

Passi-ho bé, senyor Arderius.

SENYOR RAMÓN

Fins demà.

(*L'acompanyen a la botiga*)

AGUSTINA

(Agustina *entra per 2.ª dreta.*)

Que us en aneu?

SENYOR RAMÓN

No encara.

TECLA

Vès que't demanen, Agustina.

ESCENA XVI

AGUSTINA I UN FOTÓGRAF

AGUSTINA

Endavant, passi, si és servit.

UN FOTÓGRAF

(*Entrant amb la maquineta*)

Amb el permís. Senyora, un servidor és el corresponsal gràfic de *La Llanterna Mundial*, revista que's publica simultàniament a Madrid, París, Londres, Barcelona i Esparraguera.

AGUSTINA

Ah, ja!...

UN FOTÒGRAF

Venía amb l'encàrreg exprés de fer un retrat de la seva hermosa i distingida filla, la reina dels Mercats.

AGUSTINA

Bé, molt bé!... Segui, faci el favor.

UN FOTÒGRAF

No; no cal; no's molesti. Nosaltres, els sacerdots de l'informació gràfica no tenim temps de plantar pins. Ara mateix, el sagrat deure m'obliga a ésser aquí i, si molt convé, a l'altra part de Barcelona ja m'espera una altra desgracia. Ens devem al públic, nosaltres; som aixís.

AGUSTINA

I ho posen de franc això, al diari?

UN FOTÒGRAF

En altres temps, s'estilava, sí, senyora. Avui no s'acostuma.

AGUSTINA

Be, és clar, la cosa dèu portar el seu gasto... Es comprèn. I quant ens vindría a resultar, fet i fet?

UN FOTÒGRAF

Segons. Miri, veu? *(Es treu un diari de la butxaca.)* Això és el periòdic. Un quart de plana, dues centes pessetes; mitja plana amb orla d'escardots, tres centes; i una plana sencera, amb la vista de l'establiment per fons, que sería un gran anunci per a vostès, cinc centes pessetes.

AGUSTINA

Ja són diners! Déu n'hi dó de la picoçada!

UN FOTÒGRAF

Ah, però podría ben dir que lo que es fa per la seva filla no es fa per la reina de Espanya.

AGUSTINA

No li dic pas que no. Això del fons amb l'establiment, que es vegés bé el nom de *Pesca salada* i les estives de bacallans, no es pensi, ja li agradaría, ja, al meu marit... En fi, qui sab?... En parlaré amb ell i què diantre, un dia és un dia!... Sí, sí! Ja ho pot donar per fet.

UN FOTÒGRAF

Amb el seu permís, doncs, començaré per treure la vista de la fatxada, i més tard...

AGUSTINA

Vostè mateix. Que ha de sortir a fòra al portal, la noia?

UN FOTÒGRAF

No; no, senyora.

AGUSTINA

Es que ara es vesteix, sab?... Va només que amb el *refajo.*

UN FOTÒGRAF

No cal. A la senyoreta la farem després, sola, i vestida de reina. I l'enclastarem damunt de la botiga. Són martingales que fem amb les fotografíes, sab?...

(Entren Ramón, Tecla i Ramonet.)

AGUSTINA

Com vulgui; ja ho sab, doncs.

UN FOTÒGRAF

Fins desprès.

(*Se'n va pel fons.*)

AGUSTINA

(*Sola*)

Ai!... Enclastada!... Ja em sembla que la veig!

ESCENA XVII

AGUSTINA, TECLA, RAMON I RAMONET

AGUSTINA

Tant mateix li voleu regalar la diadema a la Remei?

TECLA

Sí, dòna. Jo li sóc padrina.

SENYOR RAMÓN

Ara parlavem d'anar-la a comprar.

AGUSTINA

Quant penseu gastar-hi?

TECLA

Ave María! No ens vindrà pas de vint ni de quaranta duros! Oi, Ramon?

AGUSTINA

Veureu perquè us ho deia... Havía pensat, perquè fés més patxoca, sabs? que amb els mateixos quartos que hi voleu gastar,

jo hi puc ajudar per a que quedi una cosa *regia*, ben distingida.

SENYOR RAMÓN

Explique't.

TECLA

Parla.

AGUSTINA

Vosaltres compreu la diadema; que valgui cinquanta, seixanta, lo que hi volgueu destinar, i jo us donaré aquelles sis perles tan bones, sabs... aquells sis botonets que em va regalar En Dionís quan ens varem casar, i dieu a l'argenter que els hi posi... Això ho farà desseguida, ¿no et sembla?... Pugeu, pugeu, que us les donaré.

(*Va cap a la dreta.*)

TECLA

(*Baix, a Ramon*)

Veus si n'és de presumida? Ja no en té prou amb la diadema. Ella hi ha d'afegir les perles.

SENYOR RAMÓN

(*Baix, anant cap a la dreta, segón terme.*)

Ara ja han mocegat l'am de la vanitat. Demà mocegaràn el de l'ambició. La Remei serà meva.

TECLA

Del nostre noi, si de cas!

SENYOR RAMÓN

Bé, és un dir!

TECLA

Ah, és que... no fem coses; que tu... «a cent anys, coteta verda».

REMEI
(*Entrant per segona àreta*)

Pugin, pugin; tinguin compte amb l'escala.

AGUSTINA
(*Des de la finestra*)

Pugeu, pugeu!

SENYOR RAMÓN
(*A Ramonet*)

Au!... Queda't amb ella tu, mussol.

RAMONET

No vull!

SENYOR RAMÓN

No vols! No vols!...

RAMONET

Torni'm el retrat de la Raquel, papà.
(*Se'n van per segona àreta.*)

SENYOR RAMÓN
(*Menaçant-lo*)

Passa a dalt, desvergonyit! (*Passant l'últim i treient-se el retrat de la butxaca; a part.*) Oh, i és guapa aquesta dòna!

ESCENA XVIII

Remei i Dionís

REMEI
(*Amb alegría concentrada, al veure entrar a Díonís*)

Pare! No li ha dit res, En Peret?

DIONIS

No, filla; ell no m'ha dit res. Però ja me

ho han contat, ja! Tot Barcelona, en va plè. (*La Remei es va posant trista.*) La reina! La reina dels Mercats! Quina alegría, oi, cap de pardalets?

REMEI

(*Trista, es deixa caure en una cadira. Apart.*)

No li ha dit!... No li ha dit res!

DIONIS

Haurem de tirar la casa per la finestra! L'olla gran dins de la xica! Que en deu estar, de tova, ta mare, oi? Ah, i jo també, que consti.

TECLA

(*Des de la fiuestra; crit de joia*)

Dionís!

DIONIS

(*Guaitant a la finestra*)

Oh!... En Ramon!... La Tecla de Vilanoveta!... (*A part.*) Ja hem rebut! (*Va cap a la dreta, segón terme.*) Què tal? (*Apart*) Ai, pobres de nosaltres!

(*Se'n va per segona dreta*)

ESCENA XIX

REMEI I PERET

REMEI

Tampoc ha gosat dir-li!

(*Remei va per plorar, però al adonar-se de Peret que entra, dissimula. Peret, després de*

tancar la porta darrera seu, se treu la americana, la penja i s'acosta a Remei *per darrera.*)

PERET

Noia, no sé què dir-t'hi, però no m'he atrevit. No he trobat l'oportunitat, sabs? No ha vingut a tom... Això són coses que han de venir rodades.

REMEI
(*Amb fingit desdeny*)

Tu mateix.

PERET

Et juro que no hi ha hagut ocasió.

REMEI
(*Fredament*)

Tu mateix, home, tu mateix.

(*Pausa*)

PERET
(*Apropant-se, amorós*)

Remei... Remei!

REMEI

Què?

PERET

No en vulguis ésser de reina. Renuncía.

REMEI

Per què?

PERET

Fés-ho per mi! No en vulguis ésser!

REMEI
(*Alçant-se, digna, amb una revolada*)

Ah, no!... Es a dir que vosaltres, els joves, podeu ésser covards, i nosaltres, les

noies, no tenim dret a ésser febles? En quin llibre ho has trobat?... Seré reina!... Seré reina!...

(Passa a la banda de la taula.)

PERET

(Sumís, retirant-se cap al fons)

Alabat sia Déu. Si ets reina, faci's la teva reial voluntat. *(Pausa. Se sent, al fons, una veu de dòna que diu «Ave María!». Peret, obrint la porta del fons i canviant el tò dramàtic afectat per altre tò festós i natural.)* Hola! Ets tu?... Què hi vols, xata?... penca o morro?

(Peret se'n va a la botiga, tancant la porta darrera seu Remei arrenca el plor de cap a la taula.)

TELÓ

ACTE SEGÓN

Mateixa decoració del primer, però guarnida a caprici amb paper retallat i cadeneta.

ESCENA PRIMERA

TECLA, AGUSTINA I RAMON

TECLA

Doncs, sí, l'altre dia vam dur-lo a câ'l metge, perquè, filla, jo ja no sabía per quin cantó girar-me. Sempre encaparrat, mut, que ja el veus que no parla. «Què se sent?» va preguntar-li el doctor. I ell vinga mut i encaparrat. Res... que vaig haver-li de dir jo, lo que ell se sentía. «Està molt trist» li vaig dir. «Miri si n'estarà, de trist, que de vegades fins fa versos.» El metge que se'l mira, el palpa, l'escolta, el sacseja de tot arreu i em diu a cau d'orella: «An aquest noi l'han de casar!» Sabs... m'ho diu així, a boca de *jarro*. Figure't! Em va fer l'efecte d'una escopetada. «Pobre de mi!» vaig dir-me jo.

SENYOR RAMÓN
(*A part.*)

Pobre d'ell, podíes haver dit.

TECLA

Pobres de tots nosaltres! «Si és un infant!» pensava. «Si no té cap any!»... Però res, que ens equivocavem. Es veu que hi han naturaleses, i la seva vol que a vint anys ja sigui tot un home.

SENYOR RAMÓN

Va a temperaments això; jo no ho vaig ésser fins als trenta quatre.

TECLA

Heu's-aquí que, des d'aquell dia, vinga rumiar, vinga rumiar, quan tot d'un plegat Nostre Senyor, an aquest i a mi va il·luminar-nos amb una gran pensada: ¿Quina noia millor que la de l'Agustina, la Remei, que ha tombat ja els dinou i deu ésser tota una donassa?

AGUSTINA

I tal donassa!

SENYOR RAMÓN

Que si l'arribem a trobar pel carrer no la hauríem pas coneguda.

TECLA

Què et diré!... Ho trobo tan bonic poguer arreglar un casament de dos joves que se hagin criat junts, que hagin jogat de mainades... ell fill únic, ella filla única... Que an ella no li ha de mancar res, que an ell, gracies a Déu, tampoc... Vaja, no diguis, que si te'ls mires semblen fets l'un per l'altre.

SENYOR RAMÓN

Tap i carabaça.

AGUSTINA

Sí, de tipu, no diré que no. Jo, per mi, quasibé us haig de confessar que fóra el meu gust, però, ja ho compendràs, Tecla, i tu també, Ramón, això ha d'ésser una cosa conjuminada i amb avinença de tots...

TECLA

Bé, està clar... Però tu hi pots fer molt!

SENYOR RAMÓN

Molt, hi pots fer.

AGUSTINA

(Per la Remei, que entra.)

Calleu, que vé la noia.

SENYOR RAMÓN

Ja en parlarem.

TECLA

Sí, més tard en parlarem.

ESCENA II

MATEIXOS I REMEI

(Entra pel fons amb trajo de carrer.)

REMEI

Ai, gracies a Deu que soc aquí!

SENYOR RAMÓN

Hola!

AGUSTINA

Mira si s'han portat bé els teus oncles. Aqui tens la diadema.

REMEI

Ai, gracies!... Que és hermosa! Quin goig que hi fan les nostres perles!

TECLA

Faràs molta patxoca. Però, no sé, et veig poc alegra!...

REMEI

L'alegría que sento només és d'agraiment, perquè veig que tot-hom m'estima, però jo, per mi, de bona gana ho deixaría córrer.

(*Se va treient els guants i es retira cap a 1.ª dreta*)

AGUSTINA

Vaja, dòna, també!...

TECLA

I deixa-la dir! Si de ganes se'n mor!

AGUSTINA

No, jo, la veritat, també penso: pobreta, i si això li servís de mala estrugancia? Perquè de vegades Nostre Senyor la castiga, la vanitat de la gent.

TECLA

Ah, això sí. Quants casos se n'han vist! Mira, sense anar més lluny, una planxadora de sota de casa, que ho digui aquest, que s'hi feia més que jo...

SENYOR RAMÓN

Qui?... jo?

TECLA

Sí, no ho neguis. Si ara fossim soles ja li

contaría tot, a l'Agustina; que d'aquí va venir la tirria que'm tenía, que fins a la eixida va posar-me una escombra a la funerala en senyal de *desprecio*. Doncs, aquella... *déu-la-faci-bona*, així m'ho fa dir, se tenía per la xicota més guapa de Vilanoveta, quan ve't-aquí que «de la noche a la mañana», filla, m'agafa una verola d'aquelles tan tremendes, i ara el seu cutis sembla una escorredora.

AGUSTINA

Déu nos en guard!

TECLA

Però el cas de la Remei és diferent.

SENYOR RAMÓN

Ah, es clar!... I tan diferent! Perquè aquí no és ella la que es té per maca, sinó que li tenen els altres.

TECLA

I li tenen amb raó.

REMEI
(*Entrant per 1.ª dreta.*)

Vaja, prou; ja els tinc dit que no se'n burlin més de mí.

AGUSTINA

No t'enfadis, dòna. El fet és que havem de acceptar l'homenatge, i rebre'l de grat o de no grat... aneu-ho a sapiguer!... com una benedicció o com un càstic.

TECLA

I el vestit, Remei?

AGUSTINA

Ai, quedarà molt bufó!

REMEI

Pugin-lo a veure.

AGUSTINA

Té raó; pugeu, pugeu vosaltres mateixos; ja hi ha la modista a dalt.

TECLA

(A Remei.*)*

Apa, alegre't bajoca!

SENYOR RAMÓN

Deixeu-la.

TECLA

Està bé que's faci la desmenjada, però no tant!

*(*Tecla *i* Ramón *se'n van per 2.ª dreta.)*

ESCENA III

Agustina i Remei

(Al fons, en Ventureta *frega unes balances)*

AGUSTINA

(A Ventureta.*)*

Ben lluent, Ventureta!... Això avui té d'estar com una plata. (*A* Remei.) Què? No has trobat cap conegut?

REMEI

No puc donar un pas pel mercat. Tothom m'esbronca.

AGUSTINA

Ai, la meva filla!... Es clar; te deuen donar l'enhorabona.

REMEI

Aquells beneits de dependents del «Colmado», els hagués vist!... tots a la porta, posats en fila, els uns presentant-me armes amb l'escombra, els altres aplaudint-me, cridant, esvalotant,... què sé jo, lo que m'han dit!... semblaven bojos!

AGUSTINA

Naturalment, dòna!... No n'hi han poques de mils i mils de noies que te l'envegen, avui, la teva sòrt! I els pretendents que et sortiràn!... (*Canviant de tò.*) Oh, i ara que dic de pretendents, no l'has observat, aquest dematí, en Ramonet?... Sembla com si s'hagués fixat amb tu...

REMEI

No; els que s'hi fixen, amb mí, són els oncles.

AGUSTINA

Bé!... és igual, pel càs!

REMEI

Ell, lo que m'ha semblat, un... (*Rient i tapant-se la boca.*) Ai!... no m'ho faci dir, que a la magestat d'una reina no li està gens bé això d'esqueixar-se de riure.

AGUSTINA

Què vols dir?... no és tan desnarit com suposes, en Ramonet!... Pensa que les noies que miren massa prim...

REMEI

Bé, bé, no m'agrada.

AGUSTINA

Rumía-t'ho, creu-me. Serà gaire bonic que, després, la gent digui: «Sabeu la Remei de La Pesca Salada?... Doncs ha fet salat! S'ha quedat per vestir sants»...?

REMEI

No m'hi quedaré, si Déu ho vol!

AGUSTINA

(Guaitant al fons.)

Mira-te'l; aquí el tens. Surto a despatxar, jo, noia.

REMEI

Sí, ja ens pot deixar sols, ja; que, amb ell rai, no corro cap perill.

*(*Agustina *se'n va pel fons.)*

ESCENA IV

REMEI I RAMONET

RAMONET

(Entra amb un crisantemo al trau.)

Hola, Remei!

REMEI

Hola, cosinet!... On vas amb aquest crisantemo tan maco?

RAMONET

Té. Aquí el tens; és tot per a tu.

(Li dóna.)

REMEI

Tot?... Ai, gracies! I que és bufó!

RAMONET

Qui?

REMEI
(*Rient.*)

Tu i la flor; tots dos.

RAMONET

Tu sí que n'ets, de bufona, i que t'has fet gran, que no sembles la mateixa. (*Apart*) Ja està, ja he sortit del pas. No sé què més volen que li digui an aquesta xicota?

REMEI

Sí, eh? (*Riu.*) Vols portar-me'l tu mateix a dalt? Ara hi ha els teus papàs.

RAMONET

Amb molt gust.

REMEI

Trobaràs un gerret damunt la taula; pósa-li si et plau. Haig de vigilar el fogó, jo, sabs?... Fes-me aquest favor, sents, bon minyó?...

(Se'n va per 1.ª dreta.)

RAMONET

Sí, dòna, sí. (*Apart.*) Ella em diu bon minyó, la sogra aixerit... Aquests de La Pesca et tiren l'am, Ramonet!

(Va en direcció a 2.ª dreta i veu venir a Peret.*)*

ESCENA V

RAMONET I PERET

(Peret *entra pel fons.*)

RAMONET

Vens bé, Peret. Et necessito. M'hauríes de fer de bò amb la Remei.

PERET

Qui, jo?... Precisament haig d'ésser jo, qui t'hi faci de bò? (*Riu.*) Descuida, home.

RAMONET

Fes-me aquest favor, eh!... Em sembla que de tu n'ha de fer cas la meva cosina.

PERET

Ah, sí! Sí, que en fa cas, de mí! Veus?... Això sí que ho endevines.

RAMONET

Quan jo li parlo sempre riu... Tot s'ho pren rient.

PERET

Si riu, senyal que t'estima, home! Tu no perdis les confiances; posa't tranquil i... empren-la.

RAMONET

Oh, tranquil ja n'estic. A mí si que... sabs?... Jo... jo... la Raquel!... Però... digues... com l'empendríes tu an aquesta xicota?

PERET

Molt senzill. Li agafes una mà i li dius:

«Prenda, més que prenda: així com hi ha el rei del petroli, i el rei dels ferrocarrils, i el rei del sucre, tu ets la reina de la tunyina.» (*Apart.*) I ja veuràs com tot seguit te clava un peixo-palo entre cap i coll!

RAMONET

Sí que ho faré!... Però tu fes-m'hi de bó, eh!... fes-m'hi de bò, quan la vegis.

PERET

Descansa-hi.

RAMONET

Que hi descansi?... Amb ella?... Home, això no encara!

PERET

Vull dir que no en passis ansia.

(Ramonet *se'n va per 2.ª dreta*)

ESCENA VI

PERET, REMEI I després RAMONET

REMEI

(*Entrant per 1.ª dreta amb alegría.*)

Ja ets aquí?

PERET

Salut, Majestat.

REMEI

Què?... Li has parlat, al últim?

PERET

Noia,... no sé què dir-t'hi; no he tingut cor.

REMEI

No has tingut cor perquè no'n tens; perquè no m'estimes.

PERET

Ha de venir bé, dòna. Tingues espera.

REMEI

Just!... Espera, i els altres van tirant el projecte endavant.

PERET

Quin projecte?

REMEI

Els oncles de Vilanoveta volen demanar la meva mà per a en Ramonet.

PERET

(Rient.)

Per a en Ram...? Pfff!... Và, ximple!... no'm facis riure!...

REMEI

Avui mateix; i si tu no t'espaviles a parlar-li abans,—tinga-ho entès—per la meva part, els hi diré que sí.

PERET

Bé!... Si m'estimes, no'ls hi diràs que sí.

REMEI

Estic ben decidida.

PERET

Està bé, dòna!... Miraré de parlar-hi avui mateix... o demà.

REMEI

Demà!... Just! Allarga-ho una mica més encara!

PERET

Avui, doncs. Ja ho tinc pensat, mira: començaré per dir-li que ara que ja estic al corrent de la teneduría—que ja sabs que l'he anada estudiant a hores perdudes, sense dir res a ningú—que'm tregui de la botiga i que'm posi a l'escriptori. Ja és hora que aquest establiment porti llibres conforme i no que s'apunti tot en un dietari del *Brusi*, com ha fet sempre el teu pare.

REMEI

Amb això tens tota la raó. Veus?... Quan parles amb mí, sabs parlar, parles bé... Peró no li diràs; com si ho vegés; no sabrás dir-li

PERET

Em sembla que sí.

REMEI

Em sembla!... Però... ¿que t'ha negat mai res, el pare?... Ni que tinguessis de haver-te-les amb un tigre!...

PERET

Sempre m'ha fet molt respecte, ja ho sabs.

REMEI

Els homes que's volen casar han d'ésser més valents.

PERET

Sí; però les dones que's volen casar han d'esser menos cap-verds; no han de voler agradar a tot-hom, com fas tu.

REMEI

Perquè ho dius això?

PERET

Remei!... No ho vulguis ésser, de reina!

REMEI
(*Amb fingida energía.*)

Sí, sí; seré reina. Només per fer-te enrabiar. Ara més que mai! Seré la reina dels mercats i la promesa del meu cosí!...

PERET
(*Agafant-li una ma.*)

Però... ¿és veritat que't volen prometre amb en Ramonet?

RAMONET
(*Treient el cap per 2.ª dreta*)

(Ara! Ara es veu que m'hi fa de bò!)

REMEI

La mare hi vé bé, diu que casant-me amb ell podría canviar de posició,... que arribaría a ésser una senyora.

PERET

Senyora!... De bacallanera a senyora! No'n creguis res, Remei, no'n creguis res. No veus que les mans te delataríen?... Aquestes mans que jo trobo hermoses, perquè són com les meves; fetes al treball de cada día, perquè són germanes de les meves, però que, encara que vulguin, no poden dissimular el seu ofici... Per mi, que les estimo, sí que en són de boniques aquestes mans.

(*Li besa les mans.*)

REMEI

Vés!... tan llarg de dits que ets amb mí i

tan curt de paraules amb el pare!... Au, estigues!... Deixe'm, que venen!...

(Remei *se'n va per 1.ª dreta.*)
(Peret *va cap a la porta esquerra.*)

ESCENA VII

Ramonet i Peret

RAMONET
(*Entrant per 2.ª dreta.*)

Peret!... Pst!... Peret!... Em sembla que m'hi fas massa, de bò, amb aquesta xicota.

PERET

Home,... et recomanava.

RAMONET

Bé, doncs, no m'hi recomanis tant.

PERET

Li deia: «Veus?... el teu cosí et dirà això, i això, i això,... i després te farà un petò... així, a la mà.»

RAMONET

Doncs t'has excedit, ja t'ho diré.

PERET

Ah, sí?

RAMONET

Si; a mí tan me fa, és un dir-t'ho a tu, sabs? A mí... plim! Perquè jo... jo... la Raquel! Però els meus papàs no hi estaràn

conformes en que t'excedeixis per compte meu.

PERET

Vosaltres mateixos!... De mal agraits l'infern n'és plè.

ESCENA VIII

MATEIXOS; AGUSTINA, RAMÓN I TECLA

AGUSTINA

(*Entra pel fons portant un gran pot buit i es dirigeix a 1.ª dreta*)

Té, noia!... (*Entrega el pot a* Remei. *Al tornar, mira a 2.ª dreta, de on surten* Ramón *i* Tecla.) Ah, ja baixeu?... Ja l'heu vist?

TECLA

Filla, quin vestit!

SENYOR RAMÓN

Es ben bé de reina!

AGUSTINA

Us agrada?

TECLA

Molt. (*Per* Ramon.) An aquest, sobre tot. Els enagos l'han entusiasmat.

AGUSTINA

Que no ha vist el magatzem guarnit, en Ramonet?... Demà hi fem ball. Entra-hi, entra-hi.

SENYOR RAMÓN

Sí, que hi entri, i que ajudi a treballar, si hi ha feina.

PERET
(*A* Ramonet.)

Vina; no dius que has d'ésser bacallaner? Pose't aquest devantal. (*Li coloca un devantal.*) Començaràs l'aprenentatge. T'ensenyaré de pesar congres a la bàscula.

RAMONET

Es que voldría anar al Cementiri nou, jo, que encara no l'he vist mai.

PERET

Tan jove i vols anar al cementiri? No hi portis pressa, home!... Passa, virol!...

(*L'empeny cap a 1.ª esquerra i desapareixen.*)

SENYOR RAMÓN
(*A la porta del fons, a* Agustina.)

Mira, ja tens en Dionís aquí. Vaig fins al estanc, jo. Torno desseguida.

(*Se'n va pel fons.*)

ESCENA IX

AGUSTINA, TECLA, DIONÍS I REMEI

DIONIS

Hola, ilustre bacallanera!

TECLA

Mira-te'l, que vé festós!

AGUSTINA

Digues mestreça d'establiment de «Pesca Salada», que fa més fí.

DIONIS

Ui, que és llarg això!

TECLA

Però vesteix més i està més conforme amb el vostre rango.

DIONIS

Tan és que risqui com que rasqui. Per molt que es puleixi, sempre serà la bacallanera de sota les voltes. I jo el bacallaner, ei!

TECLA

Perquè voldreu.

DIONIS

Perquè hem nascut en mig la salabror i no morirem d'altra manera.

TECLA

Tenint diners, com no us falten, ben tontos de no deixar la botiga i anar-vos-en a un piset del *Ensanche*.

DIONIS

Si em voleu matar, tanqueu-m'hi, en un pis d'aqueixos.

AGUSTINA

No sería per matar-t'hi, sinó per a descansar.

(Entra Peret, *de esquerra, i es posa a escriure a l'escriptori.)*

DIONIS

Sería per morir-m'hi, que és igual.

(Remei *atravessa l'escena de dreta al fons portant el pot*

plé de pebrots escalibats; al passar diu a Tecla, *amb intenció de treure-la de escena.)*

REMEI

Tieta,... vol vigilar-me un moment lo que hi ha al foc?...

TECLA

Sí, dòna! Fés, fés!

(Tecla *se'n va per 1.ª dreta.*)

AGUSTINA

Bé, i què heu fet al Born aquest dematí?

DIONIS

Noia, en Peret, pel negoci, és una alhaja. Cada dia demostra més condicions. Ell tot sol m'ha fet una operació de venda, que't dic que n'hi ha per a posar-nos a tó.

AGUSTINA

Què'm dius, ara?

DIONIS

Creu-me que avui s'ha guanyat un entorxat dels grossos.

ESCENA X

AGUSTINA, DIONÍS, REMEI I PERET

REMEI

(*Desde la porta, a* Peret*)*

Ara, home!... Ara!... Cuita, no siguis ensa!

AGUSTINA

Canviant de conversa... ¿que t'ha dit alguna cosa en Ramón?

DIONIS

No. Perquè?

AGUSTINA

Per mi que han vingut per a demanar-nos la Remei.

DIONIS

Per a qui?... Per a aquest titelleta?

AGUSTINA

Jo crec que fora un bon partit.

DIONIS

I cà!

AGUSTINA

Les terres que tenen allà dalt valen bastant...

DIONIS

Valíen. Jo, què vols que't digui!... són una gent que no m'entren gaire aquests teus parents de Vilanoveta.

AGUSTINA

Caram! Ben bé que's porten, amb la noia.

PERET

(*A part.*)

Sí, sí,... em decideixo!... què tans romanços!.

REMEI

Ai, gracies a Déu!...

(Peret *avança cap a* Dionís, *i* Remei, *llençant un sospir de satisfacció, se'n va pel fons.)*

PERET

Senyor Dionís... Li volía dir dues paraules.

DIONIS

Digues.

PERET

(Després de dubtar molt.)

Oi... Oi que s'haurà de fer dissabte del requartet, per quan arribi el gènero?

DIONIS

Tu diràs!...

AGUSTINA

No ho sabs de sempre?

DIONIS

Sembla estrany que la facis, aquesta pregunta.

PERET

(A part.)

Com que no era això lo que li volía dir, maleitsiga jo!

REMEI

(Baix, treient el cap, a Peret.*)*

Au, què fas parat!... Tira al dret, home!...

PERET

(Baix,)

Ja va, ja!... Vés, dòna, vés!

REMEI

Cuita, cansoner!

(Remei *se'n va.)*

PERET

(Determinant-se altre cop.)

Senyor Dionís... No era això lo que li volía demanar... Era una altra cosa més important... molt més important per a mi.

DIONIS

Què?

AGUSTINA

Explique't.

PERET

Si... Si aquest vespre em deixaría anar a ballar al Repès?

DIONIS

Però si estàs tip d'anar-hi sense demanar-m'ho!

AGUSTINA

I tal, aquest també!... Cada any hi ha anat, i ara surt amb aquestes?...

PERET

(*A part.*)

Vaja, que no puc... no'n sé!... no m'atreveixo!

DIONIS

Oi, i ara que dius del Repès, vés, abans de anar a la Duana arribe't a la barraca, i entere't de si aquesta tarde podràn entrar les quatre carretades.

AGUSTINA

Avui vols entrar gènero?... Que t'has tornat boig?

PERET

Molt bé diu. *(Apart.)* Maliatsiga jo! Maliatsiga jo!

(Pren la gorra i se'n va)

DIONIS

(*A* Ventureta, *que pocs moments abans haurà anat al magatzem a cercar una escombra i passa de esquerra al fons.*)

Tu, Ventureta, on vas?...

VENTURETA
(Amb tò emfàtic)

Bé ha d'estar nèt el portal
per quan vingui el «concejal».

(Dionís *li venta clatellada*)

ESCENA XI

DIONÍS, AGUSTINA I REMEI I DESPRÉS
TECLA I VENTURETA

(Remei *entra pel fons i fa postures a* Dionís *per veure si li diu alguna cosa.*)

REMEI
(*A part.*)

Res!... Es veu que tampoc li ha dit res!...

(*S'asseu a una cadira, tota trista. De pronte se senten crits de "La Reina! La Reina! Volem veure la Reina! Que surti la Reina! Visca la Reina!" Soroll de trencadiça.*)

DIONIS

Què és això?

AGUSTINA

Verge santíssima!

TECLA
(*Entrant per 1.ª dreta.*)

Què és aquest escàndol?

REMEI
(*Anant al fons.*)

Veiam...

DIONIS
(*A* Remei.)

Vina aquí, tu!

AGUSTINA
(*A* Remei.)

No surtis.

VENTURETA
(*Entrant pel fons.*)

Hi ha una gentada! Volen veure la reina; volen que surti de totes passades la Remei! Han abocat dos pots d'olives i han trencat la plata dels pebrots escalibats.

TECLA

Jesus Déu meu!

DIONIS
(*A* Ventureta, *que se'n va pel fons.*)

Tanca!

AGUSTINA

Tanca les portes, corre, abans no ens saquegin l'establiment.

(Remei *va cap al fons.*)

DIONIS

No surtis, et diuen.

AGUSTINA

No!... Ai, Déu nos en guard!... Vés a dalt, noia!

DIONIS

Diga'ls-hi que ja la veuràn!... que no s'impacientin!... Que encara no se sab oficialment!...

AGUSTINA

Que no sabem res!... que no donem res!

REMEI

Que'm deixin tranquila, que encara no'n

sóc de reina... Que pot-ser no'n seré mai!...
(Se'n va plorant per 2.ª dreta.)
(Pausa.)

TECLA

Sembla que no criden ara.

AGUSTINA

Sí, que s'han calmat.

DIONIS

Val més aixís. (*Cridant al fons.*) No! No tanquis, Ventureta! Ho vui obert de bat a bat, encara que m'ho prenguin tot. Hi ha res més trist que una botiga tancada? Qualsevol diría que a casa hi ha un difunt.

ESCENA XII

MATEIXOS I RAMON

(Que entra pel fons i sent les darreres paraules.)

SENYOR RAMÓN

On és el difunt?

DIONIS

No, res; no n'hi ha cap.

SENYOR RAMÓN

Ah!... em pensava!... Quin espant m'havíes donat!

TECLA
(*Baix, a* Ramón.)

Ara és l'hora de escometre'ls!

SENYOR RAMÓN

Ara que estem sols, Dionís, volía parlar-te de quelcom que és d'interès per a tots. Tu sabs que el nostre Ramonet es un noi ben instruit; sab de comptes, de caligrafía, coneix la partida doble... Doncs, bé... volía demanar-te...

(*Se sent trucar el telèfono.*)

DIONIS

Dispense'm un moment. (*Va al telèfono i parla al aparato.*) «Sí,... digui... Ah, ets tu?... A la tarde? Està bé. Què hi ha?... Però... ¿qui t'ho fa dir per telèfono, això?... Sí, home, sí, per mi fet,... no hi ha inconvenient.» (*Abandonant l'aparato, a part.*) Quin xicot tan estrany!... (*A* Ramón.) Digues.

SENYOR RAMÓN

Volía demanar-te que et quedessis el nostre noi per dependent.

DIONIS

Dependent per l'escriptori? Heu fet mig minut tard. Ara, ara mateix me'n acabo de quedar un.

AGUSTINA

I ara!...

DIONIS

En Peret, que diu que voldría que'l tregués de la botiga i que'l posés de tenedor, i li he dit que sí.

TECLA

(*A* Ramón, *baix.*)

Esguerrada!

SENYOR RAMÓN
(*A* Tecla, *baix*)

Insistirem!

ESCENA XIII

MATEIXOS, VICENTÓ I ENGRACIETA

(Vicentó *porta una gran toia de flors de paper, de la qual ne penja una cinta amb lletres.*)

VICENTÓ

Déu vos guard!... (*Mostrant la toia.*) Per la Remei!...

AGUSTINA

Verge del cel!

DIONIS

Renoi, quina toia!

ENGRACIETA
(Per les flors)

Semblen de debò, oi?

TECLA

Més boniques que les naturals, són.

AGUSTINA

I quin llaç!

VICENTÓ

Tot seda fina. Llegiu: «Els venedors de la Pescadería del Mercat de Sant Josep a la nostra Reina Remei Sistachs.» Setanta dues lletres a dos rals cada una, trenta sis pessetes.

AGUSTINA

Ai, gracies.

VICENTÓ

En nom de tots els peixaters, que la pogueu lluir molts anys, i amb salut.

AGUSTINA

En vida teva, Vicentó, i de tots els altres.

DIONIS

Pugeu-li vosaltres mateixos, a dalt.

ENGRACIETA

Sí, pugem-hi, que li vull demanar que'm faci de la *corte de amor.*

VICENTÓ

Ja!... Com que veus que no pots ésser cap d'arengada, t'acontentes amb ésser cúa de lluç.

AGUSTINA
(*Acompanyant-los a 2.ª porta dreta.*)

I és clar que t'en farà.

DIONIS
(*Fent grupo cap a la 2.ª porta dreta.*)

N'heu fet massa, Vicentó!... Noia, Remei!... Vęs, que pugen a veure't.

SENYOR RAMÓN
(*Baix, a* Tecla.)

Doncs li demanaré diners sobre la finca. Com que me'ls deixarà i pot-ser no'ls hi podré tornar, entrarà el lligament, i al quedarse amb la finca, es quedarà amb el noi, o amb una cosa o altre.

TECLA

Vols dir que no ho han ensumat, que la tenim ja gravada amb tres hipoteques?

SENYOR RAMÓN

Tan se val. La nostra divisa ha d'ésser: «O la filla amb diners, o diners sense la filla.»

AGUSTINA
(*Tornant a primer terme.*)

Tot-hom l'estima!... tot-hom!...

SENYOR RAMÓN
(*A* Dionís, *que també torna* a *primer terme.*)

Una altra cosa, volía dir-te... Tu coneixes la nostra hermosa finca de Vilanoveta, finca que ara tinc mig abandonada a causa del meu nou càrreg.

DIONIS

De què fas ara allà dalt?

SENYOR RAMÓN

De recaudador de les contribucions.

DIONIS

Ah, ja! *(Apart)* Pobres contribuients!

SENYOR RAMÓN

Doncs, bé,... He pensat que tu, que no't vindrà d'aquí, podríes distreure...

(*Se sent trucar el telèfono.*)

DIONIS

Permet, un instant. (*Va al aparato i parla.*) «Ah, ets tu?... Digues... A quant?... Sí, és una ganga!... En ferm i al comptat, eh?... En les condicions que dius, tira al

dret. Dóna-ho per fet, sí, sí.» (*Tornant a primer terme, a part.*) Ja ho crec que és una ganga (*A* Ramon.) Deies?...

SENYOR RAMÓN

Que he pensat que tu, que no et vindrà d'aquí, podríes distreure del negoci quaranta mil pessetes i hipotecar-me la finca. Aixís, fòra usurers; tot quedarà a casa, en familia...

DIONIS

Noi, Ramón, ho sento moltíssim, però has fet mig minut tard.

TECLA

Com?...

SENYOR RAMÓN

Altra vegada?

DIONIS

Ara mateix les he concedides per telèfono; quaranta mil pessetes que tinc al Crèdit les destino totes a un negoci que m'acaben de proposar desde la Duana.

AGUSTINA

Qui?

DIONIS

El dependent, en Peret.

TECLA
(*A part.*)

Aquest Peret es la nostra mala sombra!

ESCENA XIV

MATEIXOS I DON TOMÁS

DON TOMÁS

Se pot entrar?

DIONIS

Endavant, don Tomás!

(*Saluden*)

DON TOMAS

Aquí'ls porto el diploma d'honor, per si tenen el gust de posar-lo en un marc.

DIONIS

No faltava més!

AGUSTINA

Què vol dir un marc?... dos!... els que's necessitin!

DON TOMÁS

Dintre d'una estona, el senyor tinent d'alcalde i President del Jurat vindrà a cercar a la Remei amb un *landó* del Municipi per a endur-se-la a la cerimonia de la coronació.

AGUSTINA

Lo que l'Excelentíssim Ajuntament disposi.

DON TOMÁS

On és la noia?

AGUSTINA

A dalt, que està acabant-se d' arreglar.

DIONIS

Pugi, pugi, don Tomás, ja és de confiança, vostè.

(Don Tomás *se'n va per 2.ª dreta* Dionís *i* Agustina *l'acompanyen parlant baix fins al peu de l'escala.*)

ESCENA XV

MATEIXOS menys DON TOMÁS

SENYOR RAMÓN
(*Baix a* Tecla.)

Ara, l'últim cartutxo!... De pet la mà de la noia.

TECLA
(*Baix.*)

Sí, sí, de dret al bulto, què tants romanços!...

(Agustina *i* Dionís *tornen a primer terme.*)

AGUSTINA

Pobra filla meva!... es capaça de caure en basca.

SENYOR RAMÓN
(*A* Dionís.)

Una darrera cosa volíem solicitar-te... I aquesta sí que et deixarà de pedra. Espero que no tindràs un nó per a nosaltres, tractant-se de lo que's tracta.

DIONIS

Parleu, veiam...

SENYOR RAMÓN

Doncs hem pensat demanar-te nada menos que...

(*Se sent trucar el telèfono.*)

DIONIS

Dispenseu, un moment.

(*Va al aparato*)

TECLA

(*Baix a* Ramon.)

Engega depressa!

SENYOR RAMÓN

(*Baix a* Tecla.)

Vols dir que ara també?...

TECLA

Oh!... oh!... no te'n fiis!

SENYOR RAMÓN

No pot ésser, dòna!... Sería massa casualitat!...

DIONIS

(*Parlant al aparato.*)

«Qui és?... ah, sí! Ja!... Ja t'he conegut amb la veu. Què?... Com!... Home!... Però aquestes coses de tanta trascendencia no's tracten axís, per telèfono!... Qui sab!... En principi sí; jo no hi tinc inconvenient, al contrari. Em dones una alegría!... Per mí, fet! Dóna-ho per fet!.» (*A* Ramon.) Digues... digues, Ramon.

SENYOR RAMÓN

Res, doncs... que havem pensat demanar-vos la noia pel nostre Ramonet.

DIONIS

Fills... esteu de desgracia!...

AGUSTINA

També?... Per telèfono?...

DIONIS

Mig minut tard! Ara mateix me l'acaben de demanar.

SENYOR RAMÓN

Però això és un absurde!... Una broma de mal gènero.

TECLA

(*A part, pel telèfono.*)

Mal com no's reventa aquest trasto!...

SENYOR RAMÓN

(*Baix a* Tecla.)

Ja ho veus! Això del telèfono només va bé quan convé que vagi malament.

AGUSTINA

Escolta, escolta... I qui és que te la demana la noia?

DIONIS

En Peret, el fadrí!

TECLA

El vostre depèndent, dòna!

AGUSTINA

Bé, bé, peró... i tu què hi dius?

DIONIS

Jo, què hi dic?... Que ja voldría veure'ls davant del capellà i que m'haguessin fet avi.

AGUSTINA

Això és pensar amb els peus!

SENYOR RAMÓN
(*Baix.*)

Anem, Tecla!

TECLA
(*Baix.*)

No. Fem veure que no'ns hem enfadat.

DIONIS

Diu que fa temps que s'estimen. En aquest assumpte tots hem badat.

AGUSTINA

Però tu creus que és un bon partit per la nostra filla, en Peret?

DIONIS

Lo que sé és que és un noi honrat i un treballador inteligent, i això em basta.

TECLA

Permet-me que et digui que t'has precipitat. Sense desmerèixer per a res an aquest... Peret, podíes trobar un pretendent més en consonancia amb les condicions de la Remei.

SENYOR RAMÓN

Naturalment.

AGUSTINA

Amb això té raó la Tecla. No teníes necessitat de mostrar tanta fam per casar la filla.

DIONIS

Prou!... Vosaltres sabeu una cançó i jo en sé una altra!

(*Va cap a la porta del fons.*)

AGUSTINA

Doncs vès que no te'n penedeixis.

(*Se'n va per 2.ª dreta.*)

TECLA

(*A* Ramon.)

Deixa-ho per mi. Empendré directament a la noia. Li diré, *claritu*, que, del mateix modo que nosaltres l'hem fet reina, la podem destronar.

SENYOR RAMÓN

On és el noi?

TECLA

(*Senyalant la primer porta esquerra.*)

Mira-te'l, allà dintre, treballant com un escarràç. Quan ho sàpiga, que no'l volen, què dirà, pobriçó?

SENYOR RAMÓN

Ja t'ho pots pensar. Dirà: Jo... la Raquel!

(*Se'n van per l'esquerra.*)

ESCENA XVI

Dionís i Peret

(Peret, *entrant, tot content, abraça a* Dionís)

PERET

Gracies! Gracies, senyor Dionís! A vostè deuré la meva felicitat.

DIONIS

Tan-de-bò facis tu la de la noia.

PERET

Molt feliços serem, no ho dubti.

DIONIS

Però... i que ets tonto!... qui te la fa dir per telèfono una cosa així!... Des de on has trucat l'última vegada?

PERET

Des d'aquí al costat; del «Colmado».

DIONIS

(*Menaçant-lo carinyosament.*)

Pastanaga!... ¿què n'han de fer les senyoretes del Centre de si't vols casar?... No veus que'ls hi farás agafar gelos?... Benèit, més que benèit!...

(*Se'n va pel fons.*)

ESCENA XVII

PERET I REMEI

(Remei *a la finestra.*)

REMEI

Gracies a Déu!... Diu que m'has demanat, al últim?

PERET

Sí, reina; ja som promesos.

REMEI

I per telèfono! com és que fas aquestes coses?

PERET

Que ja estàs vestida?

REMEI

Sí; ara em poso la diadema.

PERET

Veiam-la.

REMEI

Mira-te-la. (*Al allargar el braç per a ensenyar-li, li cau daltabaix.*) Ai... ara sí que l'hem feta bona!

PERET
(*Collint-la.*)

Què has fet, desgraciada?

REMEI

Pobre de mí!

PERET

Oh, i ha saltat una de les perles. Sòrt que l'he vista.

REMEI

Ai, la mare, quin escàndol!

PERET

No t'amoinis. Vaig a fer-la arreglar.

REMEI

A on?

PERET

Al primer argenter que trobi; me l'adobaràn davant meu.

REMEI

Cuita, sobre tot, que no se'n enterin.

(Peret *se'n va corrent amb la diadema*.)

ESCENA XVIII

AGUSTINA, ENGRACIETA, VICENTÓ, DON TOMÁS I TOT SEGUIT REMEI

(*Entren per 2.ª dreta.*)

AGUSTINA

Veniu al menjador; vina tu també, Vicentó, i vostè, don Tomás, que pendràn alguna cosa.

VICENTÓ

Gracies, senyora Agustina.

DON TOMÁS

Amb el seu permís.

AGUSTINA

Entrin... Serveix-los, Engracieta.

(*Tots entren a 1.ª dreta menos* Remei.)

ESCENA XIX

REMEI I TECLA I DESPRÉS SENYOR RAMÓN I RAMONET

TECLA

(*Entrant per esquerra.*)

Si ara fos a fer, no te la regalaríem pas la diadema.

REMEI

I això?

TECLA

On s'és vist! Que'ns la mereixem, la burla que'ns acaba de fer ton pare?... Donar la teva mà an aquest ordinariot de Peret!... Oh, i donar-li per telèfono!...

REMEI

Què diu ara!... De debò?... Hi venen vé els meus pares en que'm casi amb en Peret?... Ai, quina alegría que'm dona, tieta!...

TECLA

Tu també? Aneu-vos a riure d'uns altres! Tens de saber que si ets reina és perquè nosaltres te n'hem fet. Perquè el teu tío Ramon ha ensibornat an el Jurat perquè en fossis.

REMEI

Ah, sí? Doncs no'n vui ésser de reina an aquest preu. Què s'ha cregut?... I, respecte a la diadema, ens quedarem les nostres perles i ja se la pot endur, i regalar-la an aquesta Raquel, que és l'ídol del seu fill. Ella podrà lluir-la pels escenaris dels cafès-concerts.

TECLA

Llenguda, més que llenguda!

REMEI

Vagi en nom de Déu!

TECLA

No haig d'anar en lloc! Desvergonyida!

SENYOR RAMÓN

(*Entrant seguit de* Ramonet *per esquerra.*)

Què teniu?

RAMONET

Què passa, mamà?

TECLA

Aquesta xafardera, que m'està insultant, després de haver-te donat carabassa, fill meu.

SENYOR RAMÓN

I ara! Remei!...

RAMONET

Ah, sí?... m'ha donat carabassa? (*fregant-se les mans de gust.*) Uva, Ramonet!

REMEI

No'l veu com se'n alegra?...

(*Musica a fòra.*)

SENYOR RAMÓN
(*Baix.*)

Calleu, calleu, que vé el senyor Arderius.

TECLA
(*A* Remei.)

Tens sòrt que no vui donar un espectacle davant de persones de viso, que sinó...

ESCENA XX

MATEIXOS, VENTURETA, AGUSTINA, SENYOR ARDERIUS i seguici d'urbans, serenos, munipals, empleats del Mercat i gent del poble.

VENTURETA
(*Entrant pel fons amb un cove ple de sandwitxos i ampolles.*)

Han dut això.

AGUSTINA
(*Entrant per 1.ª dreta,* a Ventureta.)

Cap allà dins!, cap allà dins!

(Ventureta *và cap a la 1.ª dreta i després torna a sortir i va a la botiga.*)

SENYOR ARDERIUS
(*Entra seguit de* Dionís *i de tot el seguici.)*

Senyors!... Senyora!...

AGUSTINA

Senyor regidor!...

SENYOR RAMÓN
(*Baix, a* Arderius.)

Faci el pagès, eh?

SENYOR ARDERIUS
(*Baix*)

Com si no ens coneguessim.

DIONIS

Ens sentim molt honrats, senyor Arderius

SENYOR ARDERIUS

Abans de tot permetin-me que'm posi als peus de la hermosa Reina, tot felicitant-la an ella i als seus pares.

AGUSTINA

Gracies, senyor regidor; aquest premi ens honra molt.

SENYOR ARDERIUS

L'honra i la satisfacció són pels Mercats, per l'Ajuntament i per la ciutat de Barcelona.

AGUSTINA

Jo ja la'n trobo de guapa a la meva filla,

però, la veritat, mai m'hauría pensat que'n fos tant.

DIONIS

(*Baix a* Agustina.)

Prou, dòna, no diguis tonteríes.

AGUSTINA

I lo que'm sofoca més és el veure que'ns assemblem tant, ella i jo, que tot-hom ho diu que té més de mí que d'en Dionís, la Remei.

SENYOR ARDERIUS

Sí, no's pot amagar, no, la procedencia.

DIONIS

(*Passant per davant de* Remei, *baix.*)

Vès si pots fer callar a ta mare.

REMEI

(*Cridant a la dreta.*)

Don Tomás, Engracieta,... feu-lo entrar al senyor Arderius.

(*Entren* Tomás *i* Engracieta.)

AGUSTINA

Sí, entri al menjador, que pendrà alguna coseta...

DON TOMÁS

Passi, passi, senyor President del Jurat.

SENYOR ARDERIUS

Vostès s'excedeixen.

AGUSTINA

Fugi!... Que no'ns tornem pobres!... Mal aniría que no's refresqués

(Engracieta, Don Tomás, *i* Vicentó *acompanyen al senyor*

Arderius *cap a la dreta i l'omplen de sandwitxos.*)

AGUSTINA

A casa nostra pocs compliments.

SENYOR ARDERIUS

Gracies, gracies.

DIONIS

Han de pendre la bona voluntat.

SENYOR ARDERIUS

(*Anant-se'n per dreta, seguit de* Remei, Urbá, don Tomás, Vicentó *i* Engracieta)

Massa! massa esplendidès, donya Agustina!

TECLA

(*Baix a* Ramon.)

Fins donya, es deixa dir.

AGUSTINA

(*A* Ramon.)

Entreu vosaltres, també.

TECLA

No. Nosaltres, després de lo que ha passat, ja hi estem de massa aquí.

SENYOR RAMÓN

Tenim més amor propi del que us penseu, nosaltres.

DIONIS

Pocs quartos teniu!

RAMONET

Pocs quartos?... A quí diu pocs quartos?

SENYOR RAMÓN
(*A* Ramonet.)

No t'hi fiquis tu!... (*A* Dionís.) Bacallaner!...

DIONIS

Sangonera dels pagesos!

SENYOR RAMÓN

Presumits!

DIONIS

Allà hi ha la porta.

AGUSTINA

Dionís, calma per Déu!... Una mica de aguant, en aquests moments.

SENYOR RAMÓN

Els pocs diners que tenim els tenim en làmines i no en una cosa tan ordinaria com el peixo-palo.

DIONIS

Però demà que'ns tinguem de menjar el capital, nosaltres ens atiparem i vosaltres fareu uns badalls de set pams.

AGUSTINA

Per l'amor de Déu, calma!... Feu-ho per la Remei. No li dongueu un disgust en un dia com avui!

(Remei *entra i sent les darreres paraules.*)

REMEI

Si ja me l'han donat, a mi, el disgust! Han insultat an en Peret i m'han fet sapiguer que el dec an ells, el premi. Reina per la gracia de Déu o per la gracia del pamet,

encara. Pero reina per recomanació d'un tío com aquest, no en vui ésser de reina.

AGUSTINA

Calma!... calma!...

SENYOR ARDERIUS
(*Entrant, seguit de tots els altres.*)

Com! no accepta el premi?

ENGRACIETA

La Remei no vol ésser reina?

REMEI

No! no!... no en vui ésser!

AGUSTINA

Verge dels set dolors!

DIONIS

Ben fet, noia!

TECLA
(*A part.*)

Ara va bé, ara!

SENYOR ARDERIUS
(*A* don Tomás.)

Necessitem una reina a corre-cuita.

DON TOMÁS

A on la trobem?

ENGRACIETA

Que no'ls faría peça una servidora? (*Al senyor* Arderius.) Si me'n fa a mí, no's queixarà dels bons talls. Els millors palpiços seràn per a vostè.

(*Senyor* Arderius *ofereix el braç a* Engracieta.)

ESCENA XXI

MATEIXOS I PERET

PERET

(*Entrant corrents pel fons i entregant la diadema a* Remei.)

Les perles són molt bones, però el demés no val res; es tot llautó.

REMEI

Tan se val! Per lo que té de servir!...

PERET

(*Baix, a* Ramón.)

Una altra vegada gasti-s'hi un xic més de set pessetes i mitja. (*A* Remei) I ara, si vols ésser reina... per mí, siga-ho.

REMEI

No. Ja'n tinc prou amb ésser la del teu cor.

SENYOR ARDERIUS

Despreciar aixís el premi de l'hermosura!

AGUSTINA

Quin trastorn!...

(*S'asseu i es posa a plorar.*)

DIONIS

El millor premi per a una fadrina guapa i bona noia és un minyó honrat i treballador que l'estimi com Déu mana.

TECLA

(*A* Ramonet.)

Què hi dius, tu, estaquirot?

RAMONET

Jo... jo, la Raquel!

DIONIS

(*A* Agustina)

No ploris!

REMEI

(*Abraçant a* Agustina)

Mare!...

UN CARRETER

(Entrant pel fons amb un feix de bacallans)

On van aquests bacallans?

PERET

(*Prenent-los i anant-se'n cap al magatzem.*).

Cap aquí, tira!,..

(*Al compàs de la banda que s'haurà posat a tocar fa un moment, desapareixen pel fons entrebancant-se amb el carreter que va entrant bacallans, senyor* Arderius *que fa bracet amb* Engracieta, *don* Tomás *i tot el seguici.)*

TELÓ

OBRES D'EN JOSEP BURGAS

	Ptes.
Vidamor (poesíes amoroses)	1'—
Fruit d'amor (poesíes)	2'—
El llibre dels petons (poesíes). . . .	0'50
Jordi Erin (epissodi)	0'50
Calvari amunt (qnadre dramàtic) . .	1'—
Divagant (monòleg, traducció) . . .	0'50
La carretera nova (comedia, un acte) .	1'—
La mà de l'home (monòleg, arreglo) .	0'25
Les germanetes (comedia, un acte). .	1'—
Peus de plom (monòleg)	0'50
Estil Imperi (epissodi galant)	1'—
Ombres d'amor (fantasía)	1'—
Torre-Torretes (comedia, un acte) . .	1'—
Els segadors de Polonia (epissodi). .	0'50
Max-King (caricatura tràgica, un acte) .	0'50
Flor de Picardía (versos d'amor i de pecat).	1'—
Sota el sol de la Patria (epissodi patriòtic)	0'50
El Premi de l'hermosura (comedia, dos actes)	1'50

PESSETES